

BILDER FRÅN PLATSER VI INTE MINNS

Horisonten skär ett streck över bilden, delar in den i två block: ett nästan vitt, ett grått. Havet ligger stilla och låter sig villigt reduceras till ett färgfält, inga oroande molnformationer stör i den övre rektangeln. Därifrån kan man lätt bygga vidare: en stor svart stenkloss med överkanten precis i nivå med horisonten skapar en tredelad komposition med låg tyngdpunkt, en lodrät havsklippa skjuter iväg bilden i vertikal-led. Inga människor finns i bilderna, ingenting utom hav och sten och sand.

Lennart Alves fotografier på Leger 2 kan ge intryck av att vara formalistiska övningar, en slags naturabstraktioner med rötter lika mycket i modernistiskt fotografi som i det konkreta måleriet. Men det är bara en sida. De till synes svala och briljanta stilövningarna rymmer betydligt fler bottnar. Att utställningens titel "Lånad utsikt" syftar på ett begrepp i japansk trädgårdskonst är kanske inte uppenbart, men det förskjuter förståelsen av bilden att veta, att det rör sig om ett sätt att arrangera trädgården till ett sceneri som är tänkt att betraktas från ett fönster, från en given och avgränsad blickpunkt.

Också fotografierna är arrangemang: de solida kompositionerna är tillfälliga och flyktiga i den meningen, att de förändras så fort kameran förflyttas det minsta. Det handlar inte bara om Émile Zolas berömda formulering "ett hörn av verkligheten sedd genom ett temperament", utan snarare om verkligheten konstruerad genom ett objektiv - och därefter ytterligare manipulerad i mörkrummet.

Men det glasklara i kompositioner och tillvägagångssätt bryts mot något annat: inte bara zenbud-distiskt inspirerad mystik (Alves bilder har tydliga beröringspunkter med japanen Hiroshi Sugimotos fotografier av öde havshorisonter, alltid med lika delar himmel och hav, även om de både form och idébakgrund har desto större olikheter), utan också en mycket europeisk och romantisk tradition av naturbetraktelser. Bilderna kretsar även kring romantikens idéer om det sublimala, det bortanförmänskligt överväldigande, som lika gärna kan ges skepnad av mäktiga klippformationer och becksvarta ovädersmoln som av en klarblå himmel över en vid, folktom havshorizont.

Här finns ingenting av den ironiska distans eller de teatrala överdrifter som vi ofta sett romantikens idéer omtolkas genom. Det är inte det nietscheanska himlastormande, kraftdyrkande i romantiken som lyfts fram på nytt, utan en lågmäld, närmast melankolisk eftertanke. "Till Caspar", en dedikation inom parentes till en av bilderna, syftar naturligtvis på målaren Caspar David Friedrich. Men inte mot de resliga bergsformationerna i hans måleri, ofta krönta med korsfästelsescener, utan den gudshyllning han i en målning som "Munken vid havet" (1810) kunde gestalta i en ensam människas betraktelse av stilla oändligt hav.

En liknande referens, mer lekfull, finns i "Efter Kæmpehøj ved Aften", syftande på ett centralt verk i det danska guldåldersmåleriet vid 1800-talets mitt, JTh Lundbyes målning av en bronsåldersdöse på en höjd överblickande ett gräsbevuxet kustlandskap - uppenbart inspirerad av Friedrich, men utan tyskens teutoniska tendens.

I Lennart Alves fotografi återstår bara den trekantiga öppningen mot himlen mellan dösens jättestenar, vilket både lyfter bort skiktet av forntidsvurmande nationalism hos Lundbye och koncentrerar blicken mot den horisont som för lika mycket bortåt som inåt mot betraktaren själv.

I det komplicerade spel som Lennart Alves tillsynes enkla bilder bygger upp rymms också en reflektion kring minne, fiktion och seende. För varje bild är det noga angivet var den är tagen: Trelleborg och Kullaberg i Skåne, São Pedro Estoril, Carcavelos och Paço de Arcos i Portugal. Men för betraktaren är det uppenbart, att de flesta av platsangivelserna är utbytbara. Kullaberg skulle kunna vara en bit av Portugals klippbranter, Carcavelos skulle kunna ligga på den skånska sydkusten.

Egentligen kunde vi ge varje bild namn efter platser vi aldrig sett men drömt om, platser vi glömt men vill återskapa. Strängt taget är bilden bara ett råmaterial för betraktaren att återbruka.